

Zápis z jednání pracovního týmu RHSD ČR pro zemědělství a životní prostředí

27. května 2022, 9:00 hod, videokonference

Přítomni:

Ing. Jindřich Fialka, Ministerstvo zemědělství

Ing. Pavel Sekáč, Ministerstvo zemědělství

Ing. Jiří Šír, Ministerstvo zemědělství

Mgr. Stanislav Kulhánek, Ministerstvo financí

Mgr. David Kadečka, Úřad vlády

Ing. Miloš Juha, Ph. D., Českomoravská konfederace odborových svazů

Ing. Jan Ulrich, Zemědělský svaz ČR

Ing. Radomír Pecháček, Ph. D., Svaz obchodu a cestovního ruchu

Bohumír Dufek, Odborový svaz pracovníků zemědělství a výživy - Asociace svobodných odborů ČR

Jan Wiesner, Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR

Ing. Dagmar Endrlová, Svaz průmyslu a dopravy ČR

Ing. Jan Doležal, AGRÁRNÍ KOMORA ČESKÉ REPUBLIKY

Ing. Vladimír Mana, LL.M, Ministerstvo životního prostředí

Ing. Kateřina Neveselá, Ministerstvo pro místní rozvoj

Ing. Jiří Horák, Unie zaměstnavatelských svazů

V úvodu jednání pan náměstek Ing. Jindřich Fialka poděkoval účastníkům za připojení k videokonferenci.

Bod č. 1: Strategický plán Společné zemědělské politiky na období 2023 - 2027

Pan předseda Ing. Fialka vyzval pana náměstka Ing. Sekáče k představení materiálu Strategický plán SZP a informování účastníků jednání o aktuální situaci.

Pan náměstek Ing. Sekáč informoval o 340 obdržených připomínkách ze strany EK ke Strategickému plánu SZP - 33 připomínek je zásadních, některé ovlivňují hospodaření zemědělských podniků vč. agrotechnické postupy. Připomínky jsou skrz Evropu vesměs podobné, hodně jde o dodržování Green dealu. Pro ČR je harmonogram hodně napnutý. Po proběhlém politickém dialogu mezi Vládou, potažmo K 5 (K 10) a odborníky na zemědělství, MZe obdrželo mandát pro vyjednávání s EK. Od 22. týdne začne vyjednávání s klíčovými parametry pro pokryvnost (DZES 6) nebo střídání plodin (DZES 7). Tyto parametry jsou možná důležitější než redistributivní platba. DZES 7 – snižování výměry půdních bloků, respektive monokultury, z 10 ha na 5 ha v silně erozně ohrožených oblastech, abychom zvažili snížení na ostatních plochách z 30 ha na 20 ha. Jsme jediný ČS, který tyto připomínky obdržel. EK není schopná sdělit z jakého důvodu a zároveň tuto připomínku neuplatnila EK vůči žádnému jinému ČS. ČR toto zavádělo dobrovolně, má přes 240 tis. dílů půdních bloků, přes 16 tis. je ve velikosti nad 30 ha. ČR se bude zásadně vymezovat, abychom toto už dále neřešili.

V případě ekoschémat připomíná EK v komentářích, že vnímá nízkou ambicióznost. I v tomto případě proběhla diskuze se zemědělskými nevládními organizacemi, které se vůči tomuto zásadně vymezily, abychom dále nezvyšovali ambicióznost. Jelikož, pokud zakomponujeme všechny podmínky z GD – 8 DZESů, parametry ekoschémat, tak již teď jsou velmi ambiciózní. Dále se zpřísňují podmínky travních porostů, kde i hodnotitel v ČR a EK, apelují na větší ambicióznost. Zásadní připomínky ČR budou i proti tomuto. Je třeba EK připomenout minulost v ČR byla vysoká míra zornění přes 80 %. Od vstupu do EU jsme snížili zornění z 3,5 mil. ha změněno 1,5 mil. na travní plochy. Tato opatření přispívají k tomu, že se významně snížilo znečištění vodních toků.

Do poloviny června musí být s EK vyjednané připomínky, abychom mohli předložit aktualizovaný SP SZP k posouzení vlivu na životní prostředí (SEA) nezávislým hodnotitelem. Nejpozději v průběhu září musí být dokument, který bude schválený vládou, zaslán do Bruselu. Následuje vlastní proces formálního schvalování ze strany EK, který bude minimálně v délce 8. týdnů. Paralelně v průběhu června zahájíme diskuzi se Zemědělským výborem a poslaneckou sněmovnou na téma změn zákonů o zemědělství a o SZIF, které musí být dotčeny novelami. A paralelně poběží dílčí změny v nařízeních vlády, které musí být připraveny pro zemědělce, aby mohli nadále fungovat. Strategický dokument musí být schválen v letošním roce a následně musí být připravena legislativa. Jsme v nekomfortní situaci, kdy je nejvyšší čas zemědělcům sdělovat co a jak mají dělat. DE sami otvírají otázku vynechání DZES 7 z důvodu ukrajinské krize.

Ředitel Ing. Ulrich poděkoval, že MZe vyšlo vstříc připomínkám Zemědělského svazu, potažmo za DZES 6 a7. Velká část finančních prostředků, která je v 1. nebo 2. pilíři nemá charakter udržení životaschopnosti zemědělských podniků. Jsou to velmi často platby kompenzační – jsou kompenzovány horší podmínky hospodaření, vícenáklady, podpory sektorům v červených číslech. Jestli zemědělcům v současné době něco pomáhá, tak je to SAPS platba, která do budoucnosti bude součtem platby BISSové a redistributivní. Je to klíčová otázka, kterou se

Svaz zabývá. Argumenty na úpravy parametrů byly rozesílány na všechna jednání. Jsou obavy, že páteční struktura zemědělství, tak jak bude nastavena platba, bude mít postupně devastující účinek na životaschopnost zemědělských podniků, tak jak bylo prezentováno daty UZEI, zhruba od 500, respektive 800 ha výše. Tento segment bude postižen nejvíce, včetně zaměstnanosti. Sdílí se i obava z procesních záležitostí – časová osa je kritická pro implementaci nové SZP. Zástupce komise byli 18. 3. vyzváni, aby zpracovali nějaké prodloužení pro přechodné období. Již v srpnu budou zemědělci zakládat porosty a musí se řídit pravidly platnými od roku 2023, a nevědí, co mají dělat. Je to nešťastná situace. Je smutné, že zástupci MZe neprosazovali prodloužení přechodného období. Nikdo z ČS nežádal o přechodné období. Legislativní proces novely zákona o zemědělství a o SZIF jsou na dlouhou dobu. Je záložní plán, jak postupovat v případě neschválení?

Vznesl dotaz na zástupce Min. financí – aktivní zemědělec – je možnost nějaké úpravy daňového přiznání, právě pro účely snížení administrativní zátěže?

Dále vznesl dotaz na zástupce Min. životního prostředí – úmysl rozšířit erozní ohroženost ze současných 25 % na 55 % zemědělské půdy. Napříč spektrem je to vnímáno jako negativní úmysl.

Pan Dufek poděkoval za projednání na PT RHSD, reforma SZP je velmi důležitá sociální věc. Vyjádřil politováníhodnou situaci, kdy není zván na jednání a vyjádřil svá pochybení o předkládaných informacích ze strany samostatně hospodařících zemědělců. Zasadí se o to, aby Strategický plán SZP nebyl schválený v Bruselu. Není brán ohled na sociální politiku, že hrozí velký propad zemědělské produkce. Jsou nastavené nerovné podmínky v zemědělském podnikání. Je třeba zvýšit soběstačnost ve výrobě českých potravin. Vyjádřil své zklamání nad upřednostněním kohokoli, před českým občanem, zemědělcem.

Předseda Ing. Fialka poděkoval za vyslovení názorů a ubezpečil, že na PT RHSD se vždy projednávají potřebná témata, tak jak je vyslovený požadavek našich partnerů na věcné projednání. Politická rozhodnutí je věc druhá.

Prezident Ing. Doležal se ztotožnil s názorem Ing. Ulricha a pana Dufka. Redistributivní platba je politické rozhodnutí a jde proti programovému prohlášení vlády a neodpovídá realitě v zemědělství. V ČR je základní BISSová platba pouze 70 EUR a neplní tak řádně účel ke kompenzaci.

DZES 7 – zda EK vnímá zpětnou vazbu z poslední pracovní skupiny, kdy byla shoda na zkrácení lhůty a zavedení klouzavého termínu.

DZES 8 – 3 % orné půdy od příštího roku budou mimo produkci, což představuje cca 4 mil. ha orné půdy a výpadek cca 20 mil. t. obilovin. Posun z důvodu politicko-bezpečnostních, i praktických, ideálně v současné době vědět co a kde zasít naslepo a nebýt ohroženy sankcemi, od roku 2023.

Pan náměstek Ing. Mana reagoval na dotaz Ing. Ulricha – úmysl rozšířit erozní ohroženost: MŽP tento úmysl nemá. Má úmysl vyhodnotit po určité době dopad protierozní vyhlášky.

Pan ředitel Ing. Kulhánek zodpověděl dotaz Ing. Ulricha – aktivní zemědělec – jednání stále probíhají s MZe a SZIF. Závěry zatím nejsou.

Ing. Horák se dotázal, zda je možné obdržet body od K5. Zda by mohly být poskytnuty odpovědi, které byly zaslány do Bruselu. Trvalé kultury jsou ve větších problémech, trvalé kultury jsou již založené dle starých pravidel a DZES 6, který vstoupí v platnost ohledně pokryvnosti, je nereálné a technicky nemožné aby byl takto aplikován v chmelnicích, sadech a dalších. V minulosti bylo řešeno dohodou s MZe, kde byla naprostá shoda.

Náměstek Ing. Sekáč reagoval na předcházející dotazy:

- K5 – rozhodla svým mandátem 150 ha a 23 %. NM Ing. Sekáč nechal zařadit do programu K10, aby seznámil s okolnostmi kolem DZES 6, 7 a ekoschémat a mandát byl takový, kdy koalice řekla, že neví, zda bude MZe schopna obhájit pozici, která byla odeslaná v lednu, případně, že Brusel bude trvat na ambicióznosti, tak je prostor pro to, aby byla nalezena shoda s komisí tak, aby nebyla SZP destruktivní pro výrobu. Je tedy mandát na vyjednávání DZES 6 a 7 tak, jak byly zaslány v lednu do Bruselu. Bylo jednání na MŽP, trvalo na rozšíření z 3 na 6 metrů, na druhé straně MŽP deklarovalo, že již netrvá na dalších podmínkách nástaveb. Aby byla motivace u ekoschémat dostatečná, nemůžeme dále drobit platbu, na tomto byla shoda;
- Do Bruselu byl odeslán základní komentář, že s nimi budeme jednat a jsme připravení. Konkrétní reakce nebyly;
- 3 % - (prezident Ing. Doležal) – DE otevřelo debatu nekontrolování podmínek střídání plodin, je vnímáno tak, že EU zjistí, že ani na podzim 2022 není UA vyřešena a bude se to řešit rozvolněním podmínek a nebude se DZES 8 nebo 7 kontrolovat. Zřejmě budou Ad Hoc výjimky. ČR upozorňuje na zpříšňování protierozní vyhlášky, zpříšňování může dostat některé podniky do krize s krmivem, bioplynem;
- Protierozní vyhláška – je dohoda o 1 roku prodlevy – od roku 2024. Apeluje se na VÚMOP, aby jejich protierozní kalkulačka přinesla odpovědi, jakými agrotechnickými zásahy produkovat např. kukuřici, tak aby to bylo akceptováno;
- Dále informoval, že z kohezních fondů a nebo zemědělské politiky bude možné 12% rozpočtu přesunout na řešení energetických otázek.

Předseda Ing. Fialka poděkoval za zodpovězení položených dotazů účastníků PT RHSD. Doplnil, že 31. května proběhne mimořádná EU Rada, mimo dalších témat bude téma potravinové zabezpečení, které je prioritou EU.

Ředitel Ing. Ulrich se dotázal na ujasnění kolem situace protierozního DZESu. Od MŽP slyší, že chce zpříšňovat nástroje v rámci podmíněnosti s přísnějšími parametry, chce vyhodnocovat účinnost protierozní vyhlášky, která nabyla účinnosti 2021. Dle jeho názoru je zapotřebí minimální účinnosti 6 až 7 let, aby bylo co vyhodnocovat. V roce 2024 by se měly přísnější

parametry promítnout do DZESu. V reformě SZP nebo DZES nastane významný faktor ve využívání půdy, není možné zavádět přísnější parametry po třech letech působení vyhlášky. VÚMOP by měl celkově rekalkulovat území ČR, faktor R se dramaticky změní. Kdo chce v roce 2024 zavádět tak razantní zpřísnění? Doporučuje fungovat protierozní vyhlášku několik let (6-7 let) a pak diskutujeme jak upravit nástroj v rámci podmíněnosti.

Náměstek Ing. Sekáč reagoval na dotaz Ing. Ulricha. Protierozní vyhláška je v gesci MŽP, došlo k její úpravě ve snížení tolerance ze 17 na 9 t smyvu. Programové prohlášení vlády zavedlo do SEO oblastí parametr 10 ha, to se promítlo do Strategického plánu, proto se rozporuje 5 a 20 ha, že je shoda koalice na parametru 10 a 30 ha. Rok 2024 je politická dohoda, že se dal rok proluky.

Rok 2023 zazněl již od ministra Ing. Jurečky, kdy je to rok pro vyhodnocení komplexního dopadu. EU Rada projednává energetické otázky a krizi, a jsou tu nové parametry, které říkají, co a jaká politika (kohezní či zemědělská) má svým dílem přispět k energetické nezávislosti.

Na závěr pan předseda poděkoval všem účastníkům za jejich dnešní připojení a konstatoval, že je shoda na předloženém materiálu pro konání Tripartity.

Závěr: Pracovního týmu pro RHSD ČR pro zemědělství a životní prostředí k bodu č. 1:

Pracovní tým vzal na vědomí předložený materiál, který je dostatečně zpracovaný a obsažný a vhodný k předložení členům velké Tripartity.

Bod č. 2: Různé

Ing. Horák se dotázal, zda MZe uvažuje o programu k prudkému nárůstu energií, které jsou likvidační.

Předseda Ing. Fialka informoval, že MPO chystá opatření ohledně tarifů energií, je to ve fázi přípravy. MZe podporuje využití jednotného dočasného rámce. ČR vyjednala parametry. V současné době je v přípravě.

Zapsal: Ing. Mgr. Zdeněk Slonek

Schválil: Ing. Jindřich Fialka

31-05-2022



